

Projekt Nový čtenář

Eliška Sovová

POVAŽUJÍ DĚTI ČTENÍ ZA SMYSLUPLNÉ?

BAVÍ DĚTI ČÍST?

NOVÝ ČTENÁŘ PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY

PROJEKT NA PODPORU A ROZVOJ ČTENÁŘSTVÍ A ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI DĚTÍ

MAPA B ÚROVNÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI / OVĚŘOVACÍ TEST PRO STANOVENÍ ÚROVNĚ / PODROBNÉ VÝSLEDKY PRO DĚTE A ZA ŠKOLU / KONKRÉTNÍ TIPY, JAK DOSÁHNOUT VÝŠÍ ÚROVNĚ / PŘIPRAVENÉ AKTIVITY DO HODIN / DOPORUČENÉ KNÍHY A AUDIOKNÍHY PRO JEDNOTLIVÉ ÚROVNĚ VČETNĚ JEJICH ANOTACE, UKÁZKY A RECENZE / PŘEHLEDNÉ NAVODY (METODICKÉ A PRACOVNÍ LISTY), JAK S KNÍHAMI PRACOVAT / PŘÍKLAD HARMONOGRAMU ČINNOSTI NA CELÝ ROK.

WWW.SCIO.CZ/CTENAR CTENAR@SCIO.CZ TEL.: 234 705 021

PŘEMÝŠLEJÍ DĚTI O TEXTU?

ROZUMEJÍ DĚTI TEXTU?

vyhodnocení: mezinárodní testování PISA a mapa učebního pokroku společnosti Scio

KATEGORIE ČTENÁŘŮ	
	Umíš rozcestit příběh od počátku, poznáš typy žánrů a žánrů podle obalů a textu, obdiváš vzhled postupně podle toho, co se v příběhu děje. Dokážeš říct o čem příběh je, Umíš si spojit to, co čteš, se svým zážitkem.
	Rozumíš tomu, co čteš, co ti není jasná, si přečteš znovu. Považuješ čtení za něco dobrého, pohledově nebo za o něčem poučující. Přemýšlíš, jak se příběh bude vyvíjet, co potvrdí a co popře. Přemýšlíš, jaká bude koncovka příběhu. Nevadí myšlenky, hlavně potvrdit či hlavně informace. Na základě svých zkušeností poznáváš i to, co není v textu přímo napsané (někdy mezi řádky).
	Všímáš si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy. Dokážeš reagovat v podobném dělení textu jako informace. Všímáš si, jakými slovy je příběh nebo text napsán. Posíláš postoje, které si chceš čtením vytvořit. Píšeš zadání dokážeš nastavit všechny texty knihy. Umíš porovnat různé texty, reagovat, v čem se shodují a v čem liší. Dokážeš vyvodit, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je. Považuješ v textu skutečnost od neuskutečného. Umíš nastavit otázky, poznáš klíčová slova.
	Všímáš si, jakým způsobem a proč jsou napsány složitéjší texty. Podle zadání vyhledáváš v textu potřebné informace. Rozpoznáš druhy a žánry textů, odměňuje se poznáním. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal. Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.
	Všímáš si, jak a proč jsou napsány složitéjší texty. Podle zadání vyhledáváš v textu potřebné informace. Rozpoznáš druhy a žánry textů, odměňuje se poznáním. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal. Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.
	Všímáš si, jak a proč jsou napsány složitéjší texty. Podle zadání vyhledáváš v textu potřebné informace. Rozpoznáš druhy a žánry textů, odměňuje se poznáním. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal. Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.
	Všímáš si, jak a proč jsou napsány složitéjší texty. Podle zadání vyhledáváš v textu potřebné informace. Rozpoznáš druhy a žánry textů, odměňuje se poznáním. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal. Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.
	Všímáš si, jak a proč jsou napsány složitéjší texty. Podle zadání vyhledáváš v textu potřebné informace. Rozpoznáš druhy a žánry textů, odměňuje se poznáním. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal. Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.
	Všímáš si, jak a proč jsou napsány složitéjší texty. Podle zadání vyhledáváš v textu potřebné informace. Rozpoznáš druhy a žánry textů, odměňuje se poznáním. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal. Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.
	Všímáš si, jak a proč jsou napsány složitéjší texty. Podle zadání vyhledáváš v textu potřebné informace. Rozpoznáš druhy a žánry textů, odměňuje se poznáním. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal. Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.
	Všímáš si, jak a proč jsou napsány složitéjší texty. Podle zadání vyhledáváš v textu potřebné informace. Rozpoznáš druhy a žánry textů, odměňuje se poznáním. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal. Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.

DADA MAMA

HASH ČÍSLO ŽÁKA	SHAU HONEMID 21	TESTOVÁNÍ TŘÍDA	11. zkušební ŠKOLA
SCIO	SCIO	SCIO	SCIO

Milá žákyně, milý žáko, absolvoval/a jsi test Čtenář složený z praktických úloh a rozdělený na čísta získávání informací, Zhodnocení textu a Zpracování informací. Podle výsledku testu jsme tě zařadili do kategorie, která odpovídá tvým dovednostem. Kategorii je celkem 6 (Nečtenář, Začátečník, Průzkumník, Objevitel, Profík, Specialista).

CELKOVÉ ZHODNOCENÍ (NEČTENÁŘ)

Všímáš si, jakým způsobem a proč jsou napsány složitéjší texty. Podle zadání vyhledáváš v textu potřebné informace. Rozpoznáš druhy a žánry textů, vzhledně je porovnáváš. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal. Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.

HODNOCENÍ ČÁSTÍ TESTU

	Získávání informací Podle zadání vyhledáváš ve složitějším textu potřebné informace.		Zhodnocení textu Všímáš si, jakým způsobem a proč jsou napsány složitéjší texty. Všímáš si, jaká slova a slovní spojení používá v textu autor – toh, jako prostředky autor používá pro charakteristiku postav, místa, děje; umíš je vyhledat a popsat. Rozpoznáš druhy a žánry textů, vzhledně je porovnáváš. U některých textů dokážeš říct, proč je autor napsal.		Zpracování informací Už při čtení předvídáš, jak se text bude vyvíjet, přemýšlíš o různých možnostech.
--	--	--	---	--	--

POROVNÁNÍ S OSTATNÍMI ŽÁKY

NOVÝ ČTENÁŘ PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY

NEČTENÁŘ	ZAČATEČNÍK	PRŮZKUMNÍK	OBJEVITEL	PROFÍK	SPECIALISTA
1 úroveň	2 úroveň	3 úroveň	4 úroveň	5 úroveň	6 úroveň
TRÉNINKOVÉ DĚLE	TRÉNINKOVÉ DĚLE	TRÉNINKOVÉ DĚLE	TRÉNINKOVÉ DĚLE	TRÉNINKOVÉ DĚLE	TRÉNINKOVÉ DĚLE
Milá žákyně nebo žáko, Mám ti připravit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Čiže přemýšlíš... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Čiže přemýšlíš... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...
UČEBNÍ ČÍTAČ	UČEBNÍ ČÍTAČ	UČEBNÍ ČÍTAČ	UČEBNÍ ČÍTAČ	UČEBNÍ ČÍTAČ	UČEBNÍ ČÍTAČ
Rozumíš tomu, co čteš... Mám ti připravit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Rozumíš tomu, co čteš... Mám ti připravit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Rozumíš tomu, co čteš... Mám ti připravit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Rozumíš tomu, co čteš... Mám ti připravit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Rozumíš tomu, co čteš... Mám ti připravit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Rozumíš tomu, co čteš... Mám ti připravit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...
HODNOCENÍ	HODNOCENÍ	HODNOCENÍ	HODNOCENÍ	HODNOCENÍ	HODNOCENÍ
Umíš vyhledat... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš vyhledat... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš vyhledat... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš vyhledat... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš vyhledat... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš vyhledat... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...
OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ
Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...
OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ	OPRAVKOVÉ PRACOVNÍ
Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...	Umíš si spojit... Umíš se naučit... Umíš se naučit... Umíš se naučit...

Projekt Nový čtenář

Projekt obsahuje:

- mapu 6 úrovní čtenářské gramotnosti (viz ukázka)
- ověřovací test pro stanovení úrovně
- podrobné výsledky pro dítě i za školu (viz ukázka)
- tipy, jak dosáhnout vyšší úrovně
- připravené aktivity do hodin
- doporučené knihy a audioknihy pro jednotlivé úrovně včetně jejich anotace, ukázky a recenze
- přehledné návody (metodické a pracovní listy), jak s knihami pracovat
- příklad harmonogramu činností na celý rok

Projekt Nový čtenář

Test:

- on-line
- ověřovací adaptivní test na cca 45 minut
- ověřuje získávání, zpracování a zhodnocení informací (textu)
- rozdělen na 6 úrovní – nečtenář, začátečník, průzkumník, objevitel, profík, specialista
- pro žáky 1. až 9. tříd
- žák dostane v průměru 25 až 30 úloh
- celý test obsahuje 250 až 300 úloh (pilotovány, rozděleny do úrovní)
- úlohy se generují na základě předchozích odpovědí ([IRT](#) – item-response theory)
- po otestování vygenerováno pdf s výsledky
- testuje se v aplikaci [ScioDat](#)
  - VAUHOU DUNIVOB, VAUHOU471

Projekt Nový čtenář

Rozvojové materiály:

- Aktivita do hodiny – př. [Výběr textu](#)
- Metodika – př. [Lichožrouti se vracejí](#)
- Karta knihy – př. [3333 km k Jakobovi](#)
- Harmonogram aktivit – př. [harmonogramu](#)

LICHOŽROUTI SE VRACEJÍ

Projekt Nový čtenář

Úroveň čtenáře	3. úroveň: čtenář-průzkumník
Cílová dovednost	Získávání informací
Časový odhad	Aktivita – 40 minut Sebehodnocení – 5 minut
Pomůcky	Audio zařízení k přehrávání mp3 (z CD, z internetu, mp3 přehrávač), pracovní listy, psací potřeby, kniha <i>Lichožrouti se vracejí</i> – nakopírovaný text první a druhé kapitoly pro čtenáře (případně knihu pro každého)

Popis dovednosti

Podle zadání umí čtenář vyhledat v jednoduchém delším textu nebo při poslechu potřebné informace.

Forma aktivity

Individuální / Skupinová (dvojice)

Použité metody a strategie

Upravená metoda INSERT (viz poznámka ve struktuře lekce), učení se navzájem

Využití textu

Český jazyk, člověk a jeho svět (zeměpis)

Struktura lekce

Evokace:

Představíme dětem knihu, povídáme si, zda znají její předchozí díl, co nebo kdo jsou lichožrouti, jestli je to také doma atd.

Uvědomění:

Rozdáme dětem pracovní list 1, kde si přečtou věty, které patří k první kapitole – *Podivný milionář*. Poté s tím jednou pustíme ukázkou z knihy – první kapitolu (viz odkaz).

Přímou při poslechu děti označují, zda věty na pracovním listě jsou pravdivé, nebo ne (např. použitím stejných znamének jako v metodě INSERT). U nepravdivých zkusí informace opravit.

Po poslechu si děti přečtou první kapitolu v psané podobě a případně opraví chyby. Společně s ně zkontrolujeme.

Děti si samostatně přečtou druhou kapitolu *Dederon žije*. Jejich úkolem bude napsat na pracovní list 6 až vět o ději této kapitoly. Některé věty mohou být nepravdivé stejně jako v prvním úkolu. Pracovní list si vymějí ve dvojici. Nyní bude jejich úkolem označit, které věty na pracovním listě spolužák jsou pravdivé a které (chyby opravit).

Metodické listy

VÝBĚR TEXTU

Projekt Čtenář

Úroveň čtenáře	Čtenář-průzkumník
Dovednost	Zhodnocení textu
Popis dovednosti	Dle zadávaných kritérií žák vyhledá vhodný text (informace v textu).
Forma aktivity	Individuální, skupinová
Časová dotace	Aktivita – 25 minut Sebehodnocení – 5 minut
Pomůcky	Ukázky různých textů na jedno téma, seznam otázek

Tabulka (popis výkonu žáka)

Úplné zvládnutí: Žák zpracoval správně informace textu, které plně využil pro svou práci.

Částečné zvládnutí: Žáková práce s informacemi byla z větší části správná a samostatná.

Minimální zvládnutí: Při zpracování informací žák využíval pomoci ostatních, částečně úkol správně splnil.

Popis aktivity

Žáci jsou rozděleni do skupin po třech nebo po čtyřech.

Učitel položí otázky, které promítne nebo napíše na tabuli.

Žáci mají ve skupině k dispozici 3 stránky s různými texty na jedno téma.

Ve skupině si rozdělí texty – každý žák jeden text, popřípadě dvojice jeden text.

Žáci přiřadí čísla otázek k příslušným částem textu, kde najdou odpověď.

Podtrhnou věty, které přímo odpovídají na dané otázky.

Když mají podrženy a očíslované věty, čtou je postupně podle čísel, tím vznikne souvislý delší text. Ten budou předčítat před celou třídou.

Skupiny se navzájem zhodnotí, zda pracovaly správně.

Sebehodnocení – metodické okénko

Tabulka sebehodnocení umožňuje žákovi a učitelé ohodnotit zvládnutí konkrétní dovednosti na základě výkonu žáka v aktivitě. Sebehodnocení provádí žák samostatně nebo dle možnosti žáci navzájem po skončení aktivity, vyučující pomáhá vysvětlit rozdíly mezi jednotlivými úrovněmi zvládnutí, aby se žáci dokázali ohodnotit, např. pomocí otázek reflektujících probíhající aktivitu nebo na žákovských pracích ukazuje konkrétní projevy rozdílné míry zvládnutí úkolu.

Odkazy, zdroje

Malý vševěd, Obrazková encyklopedie Larousse, Svojtka&Co, Praha, 2001

Encyklopedie nové generace, Albatros, Praha, 2005

Dětský atlas vesmíru, Fortuna Print, Praha, 1998

KARTA KNIHY

3333 KM K JAKUBOVI

Originální název	-
Autor	Petra Braunová
Překladatel	-
Ilustrace	Nikkarin
Nejnovější vydání	Albatros 2014
Forma/žánr	beletrie, dobrodružná
Rozsah (popis)	136 stran (208 x 150), barevné ilustrace
Cílová skupina (úroveň dle mapy učebního pokroku)	12+ (4)
Mezipředmětové vazby	literatura

Anotace

Před prázdninami Mirek dostane od táty nečekanou a neuvěřitelnou nabídku - dobrodružnou výpravu přes několik států, končící ve Španělsku. Je to cesta svatého Jakuba s cílem v Santiagu de Compostela. Musí se ovšem ujet 3333 km – na kole! Mirek výzvu přijme. Náročné putování se nakonec pro něho stane zásadním, a to nejen proto, že s otcem nežije od čtyř let, není excelentní cyklista a o pohodlí nemůže být ani řeč...

(zdroj: <http://www.kosmos.cz/knihy/198835/3333-km-k-jakubovi/>)

Zajímavosti

Knihu vznikla podle skutečných zápisů kluka Mirka Korbela. Kniha existuje i v elektronické verzi, k zakoupení na <http://www.e-reading.cz/cs/eknihy/198835/3333-km-k-jakubovi/>.

Autorka získala za knihu v roce 2015 ocenění Zlatá stuha a sama o jejím vzniku napsala:

„Knižka o cestě z Prahy do španělské Compostely, zvaná cestou „na konec světa“ vznikla díky Mirku Korbelovi, který se u mě jednoho dne zjevil s deníkem z cesty.

„Ujel jsem ji na kole,“ řekl. „Možná by z toho mohla být kniha?“

Nejsem sportovec, na kole jezdit příležitostně a cyklisty v elastických oblečcích a přilbami na hlavách považuji za jiný lidský druh. Prohlížela jsem text i fotky a v duchu dumala, koho bude bavit pročítat, na kterém kilometru se Mirkoví rozbil řetěz, kde se dá cestou nabít mobil a kde v Evropě mají

Projekt Nový čtenář

Možnosti spolupráce:

Varianta A)

Zprostředkujeme vám přístup do naší testovací aplikace ScioDat, kde vám zpřístupníme materiály. Poprosíme vás o podepsání krátkého „prohlášení“, kde vás požádáme o využívání materiálů jen pro vlastní potřebu a vaše aktivity v knihovně. Zároveň vás požádáme o zprostředkování informace o testu a o případné předání „vizitky“ projektu (malý letáček, kde bude popsán test a kde se dá případně zakoupit – ať už u vás, nebo u nás přes školu). Pro zřízení přístupu do ScioDatu bude nutné poskytnout adresu školy, kontaktní osobu a IČO či jiný jednoznačný identifikátor knihovny.

Varianta B)

Získáte materiály jako ve variantě A), přístup do testovací aplikace ScioDat (kde budete mít k dispozici materiály ke stažení) a zpřístupníme vám testování Čtenáře. Do aplikace budete zadávat zájemce o testování (jméno, příjmení, datum narození), tím jim vytvoříte přihlašovací údaje. Zájemci za test zaplatí a budou moci testovat jak v knihovně, tak doma. My vám, např. jednou za půl roku, pošleme fakturu na počet přístupů x 70 Kč. Předpokládáme vaši spolupráci a tím pádem i provizi pro knihovnu, o tu by se cena za test navýšila. I pro tuto variantu bude nutné poskytnout adresu školy, kontaktní osobu a IČO či jiný jednoznačný identifikátor knihovny.

Těším se na případnou spolupráci a podněty.

Kontakt:

esovova@scio.cz

234 705 021

FB: Scio pro učitele

FB: Eliška Sovová

Nejbližší akce: [Káva a vzdělávání](#) – 18. 3. 8:30, Scio, Pobřežní 34